

Наконечна Д. Ю.,
аспірантка кафедри економіки
підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима
Гетьмана», Україна

Nakonechna D. Y.
Ph.D. student, Economics of
Enterprises Department, Vadym
Hetman Kyiv National Economic
University, Ukraine

**ЗНАЧЕННЯ
ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ
НА ПІДПРИЄМСТВІ
ЗА СУЧАСНИХ УМОВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ**

**BENEFITS OF ENERGY
SAVING FOR ENTERPRISE
IN THE CURENT CONTEXT**

Розглянуто економічні, соціальні й екологічні ефекти енергозбереження на підприємстві. Описано вплив зміни ціни на паливно-енергетичні ресурси на структуру собівартості продукції підприємства.

Described economic, social and ecological benefits from energy saving managerial approach for enterprises. Explained the influence of energy price changes on the cost composition of output.

Із початком активної інтеграції української економіки до світового господарства, енергозбереження стало перетворюватися із другорядного в актуальне питання для більшості суб'єктів господарювання. Це зумовлено зокрема тим, що існуюча до початку 90-х років минулого століття ситуація зі значно нижчими цінами на енергоносії змінилася. В умовах дефіциту паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) у країні, підвищення цін на них та посилення конкуренції, енергозбереження усвідомлюється як один з найдієвіших напрямків підвищення ефективності роботи виробників [3, с. 5].

Філософія енергозбереження на рівні суб'єкту господарської діяльності спрямована на забезпечення покращення техніко-економічних параметрів виробництва й підвищення загальної ефективності функціонування. Встановлено, що впровадження на вітчизняних підприємствах сучасної системи управління енергозбереженням й відповідних принципів організації виробництва може забезпечити до 20 % скорочення енерговитрат, у тому числі близько 10—15 % — без значних капіталовкладень [2, с. 13].

Упровадження засад енергозбереження дає можливість промислового підприємству отримати ряд економічних ефектів, серед яких: скорочення витрат на енергетичні ресурси, що забезпечується зниженням собівартості продукції за рахунок її енергетичної складової; підвищення конкурентоспроможності продукції за рахунок покращання співвідношення «ціна-якість»; можливість забезпечення оптимального завантаження виробничих потужностей; підвищення прибутковості; вивільнення коштів.

Особливої актуальності для суб'єктів господарювання набуває можливість впливати на собівартість продукції за рахунок її енергетичної складової. В умовах відносно низької забезпеченості України власними первинними енергоресурсами, досить суттєвої залежності їх постачання більшою мірою від Росії [1], та з урахуванням політичної нестабільності в країні, можна очікувати й подальше зростання цін на енергоресурси. Для підприємств, по суті, це означатиме зростання паливно-енергетичної складової в собівартості продукції. Якщо існуюча протягом 90-х років минулого сторіччя тенденція до зростання цін виробників продукції електроенергетики та паливної промисловості збережеться (індекс цін, відповідно, становив 1,4 і 1,85 відносно промислової продукції), то складова витрат на енергоресурси в собівартості підприємств найближчими роками зросте в межах 6—18 %. Станом на початок 2010 року показник частки витрат на ПЕР у собівартості продукції становить від 10 до 90 % в Україні [1], зокрема: цементу — 34 %, продукції чорної металургії — 47 %, продукції деревообробної промисловості — 85 % [5, с. 20], і близько 6—7 % — у країнах Західної Європи, що свідчить про існуючий потенціал для покращення показників на вітчизняних підприємствах.

Вплив енергозбереження на собівартість продукції проявляється в економії не лише прямих енергетичних витрат, але й скорочення витрат на поточний ремонт обладнання.

Раціональне споживання ПЕР на підприємстві також має ряд природоохоронних (екологічних) та соціальних ефектів. До екологічних можна віднести: зменшення спожитої енергії; зменшення викиду шкідливих речовин у навколишнє середовище; покращення загальної екологічної ситуації в регіоні. Серед соціальних впливів: можливість збільшення заробітних плат працівникам; збереження старих і створення нових робочих місць; покращення здоров'я та безпеки працівників; покращення корпоративної культури й зміцнення корпоративних цінностей. Окрім цього, декларування й утілення ідей енергозбереження може сприяти покращенню репутації компанії серед населення, що призведе до підвищення лояльності покупців, і потенційних інвесторів, що означатиме більшу готовність вкладати кошти в підприємство.

За умов зростання цін на ПЕР для підприємств, у собівартості продукції яких енергетична складова становить більше 15 %, розвиток управління енергозбереженням має стати пріоритетом. Пошук й реалізація невикористаних технологічних, технічних та організаційних можливостей і засобів розв'язання проблем економного споживання ПЕР стає реальним ресурсом для отримання ряду економічних, соціальних та екологічних вигод.

Література

1. Енергетика України: економічний, політичний та стратегічний вимір. Центр Разумкова (http://www.razumkov.org.ua/ukr/article.php?news_id=164)
2. Енергетична стратегія України на період до 2030 року (www.search.ligazakon.ua)
3. Організаційно-економічний механізм енергозбереження в промисловості: монографія / Т.В. Сердюк; Вінницьк. нац. техн. ун-т. — Вінниця : Універсум-Вінниця, 2005. — 153 с.
4. Управление энергетическими ресурсами на предприятии: монография / И. Б. Швец, О. В. Захарова. — Донецк : Ин-т экон. пром-сти НАНУ, 2002. — 184 с.

Невідома М. В.,

викладач економічних дисциплін
Економічного коледжу
ДВНЗ «КНЕУ
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Nevidoma M. V.

the teacher of economic disciplines
of Economic college of the Kiev
national economic University of a
name of Vadim Getmana, Kiev

ВИНИКНЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ КЛАСТЕРІВ

Тези присвячено обґрунтуванню теоретичних положень стосовно визначення сутності кластеру його розвитку та еволюцію. У роботі розкрито п'ять етапів життєвого циклу та їх ефективний вплив на розвиток підприємств.

OCCURRENCE AND EVOLUTION CLUSTERS

Theses are devoted the ground of theoretical positions in relation to determination of essence to the cluster his development and evolution. Five stages of life cycle and their effective influence are in-process exposed on development of enterprises

Еволюція промислових кластерів має довгу історію. Серед найвідоміших учених, які висвітлюють різні аспекти кластеризації економіки, є М. Porter, G. Swann, M. Prevezer, S. Rosenfeld, W. Elsner, T. Roelandt, T. Egan, С. Соколенко, Т. Сахно та ін. Підходів до визначення поняття «кластер» відомо багато [1]. М. Porter розглядає кластери, як сконцентровані за географічною ознакою групи взаємопов'язаних між собою компаній у відповідних галузях, спеціалізованих постачальників, а також причетних до їх діяльності організацій (університети, торгові об'єднання, агентства із стандартизації), що, конкуруючи між собою, водночас проводять спільну роботу [3].